

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Az alapanyag-termelés és feldolgozás helyzete és
kilátásai

Problémák és megoldások a zöldség-és
gyümölcs-feldolgozásban

2016. február 11.

Dr. Felkai Beáta Olga

Élelmiszer-feldolgozási Főosztály

Élelmiszeripar számokban

- 1992-ben 1600 db vállalkozás, jelenleg több mint 5200 db;
- létszám: 180 ezer fő, most 95 ezer fő;
- export arány: 15%, most 30%;
- minden évben negatív pénzügyi eredmény;
- üzemi eredmény pozitív (125 mrd 2002-ben és most is);
- adózott eredmény a vizsgált időszakban 3 esetben negatív;
- jegyezett tőke közel annyi most, mint 1992-ben;
- külföldi aránya 32 %, most 50%.

Forrás: NAV

Konzervipar története

- 1776 Franciaországban üvegbe hőkezelt gyümölcs-, zöldség- és hús alapú élelmiszereket – 1804 első konzervgyár + Napóleon + Pasteur;
- kisipari módon cukrászok, majd 1861-ben Fiume Hal- és főzelékkonzervgyár;
- konzerv luxustermék – hadsereg ellátása (hús, kávé);
- századfordulón konzervgyárak: Kecskemét (ex/im)
- I. vh. – termékek 90%-a a hadseregé, majd 7 cég csak
- Monarchia összeomlása, államosítás, gazdasági válság – export, szakember és gép hiány;

Konzervipar története – II.

- 1932. után fellendülés + paradicsom évtizede (export 91%-a)
- háborús fellendülés majd pusztulás, tőkehiány – megoldás: 1945 Szovjet Kereskedelmi Kirendeltség ajánlata – államosítás, gépfejlesztés, szerződéses termeltetés, fajtanemesítések
- 1960-as évek: szovjet-magyar kapcsolatok fejlesztése (INTERKOZMOSZ), tsz, kapacitás, tömegtermelés
- 1968-tól kisüzemek: profiltisztítás, belföld
- konzervnagy hatalom, teljes belföldi ellátás
- 1980-as évek: mennyiségről minőség, csomagolás, gyártmányfejlesztés (bio, diétás) – évtized vége: piac összeomlott (tsz is, termőterület csökkent)
- privatizáció: kevés érdeklődés (pl.: bébiétel)

Hűtőipar története

- 1793 – hűtési eljárás;
- 1881 – hűtőház (London, Boston, Bréma), 1906 – Budapesti Hűtőház;
- 1930 – blansírozás – zgy fagyasztás
- 1943 – Diószeg – gyorsfagyasztó üzem: FRIGELITE – Csepel-sziget – Mgi Ipari Rt+ELITE
- növekvő igények: Győr, Mezőtúr, Debrecen
- 1950: állami döntés hűtőlánc fejlesztésről – hűtőházak, hűtőalagutak
- 1970-es évek: feldolgozó gyárak épültek be a hűtőiparba, export jelentős, korszerű vonalak (hasáburgonya), főtt tésztagyártás, társadalmi étkeztetés
- 1980-as évek: rekonstrukció, bővítés – nagyberuházások helyett
- 1988 önálló vállalatok – együttműködés – közös export (eleinte)
- 1989-1990-től: privatizáció, hazai és külföldi tőke

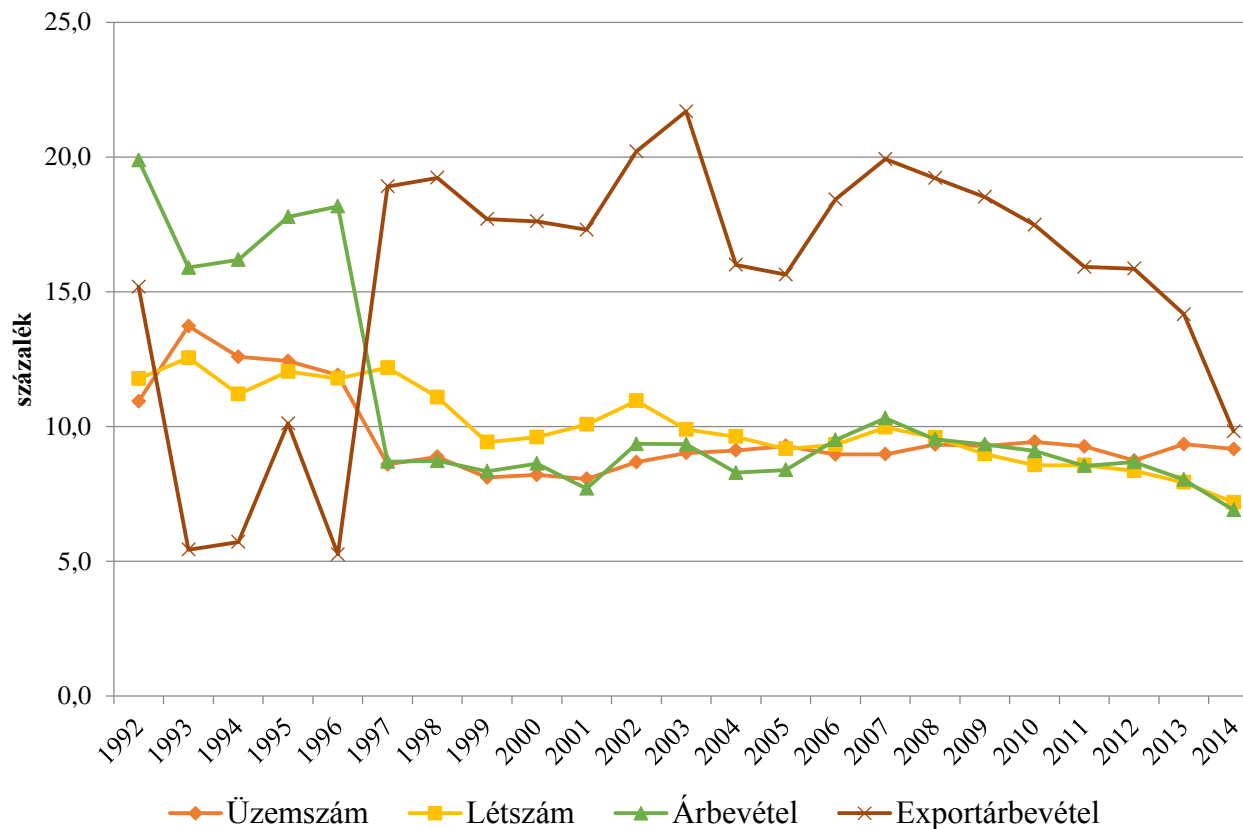

Légyártás története

- Eleinte gyümölcs- és zöldséglé készítményt konzervgyárak készítettek
- 1980-as évek: termékfejlesztés, állami gazdaságok szerepe nő (1983-ban termelés 50 %-a az övék, ekkor 13 hazai gy, 2 hazai z, 2 citrus – 69 változat)
- csomagolás fejlődése – üveg helyett
- 1975-ben 0,6 l/fő, 1995-ben 20 l/fő
- privatizáció

Zöldség-gyümölcs feldolgozás az élelmiszeriparban

Forrás: NAV

Burgonya feldolgozás

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014
TÉ részesedés (%)					
Üzemszám (db)	14	13	10	9	10
Létszám (fő)	500	375	304	34	49
Értékesítés árbevétele (mrd Ft)	17,6	12,1	11,7	0,7	1,1
Exportárbevétel (mrd Ft)	1,6	3,3	4,0	0,0	0,1
Üzemi eredmény (mrd Ft)	-0,3	-0,5	-0,7	-0,01	0
Adózott eredmény (mrd Ft)	-0,4	-0,6	-0,8	-0,01	-0

Forrás: NAV

Gyümölcs-, zöldséglé gyártása

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014
TÉ részesedés (%)	1,2	0,8	0,9	0,9	0,7
Üzemszám (db)	65	67	62	62	66
Létszám (fő)	1079	1001	1033	976	941
Értékesítés árbevétele (mrd Ft)	61,8	59,7	66,2	58,6	58,2
Exportárbevétel (mrd Ft)	31,0	29,1	36,1	34,5	18,6
Üzemi eredmény (mrd Ft)	3,4	-1,0	3,9	4,2	2,6
Adózott eredmény (mrd Ft)	2,6	-2,6	2,7	3,5	2,4

Forrás: NAV

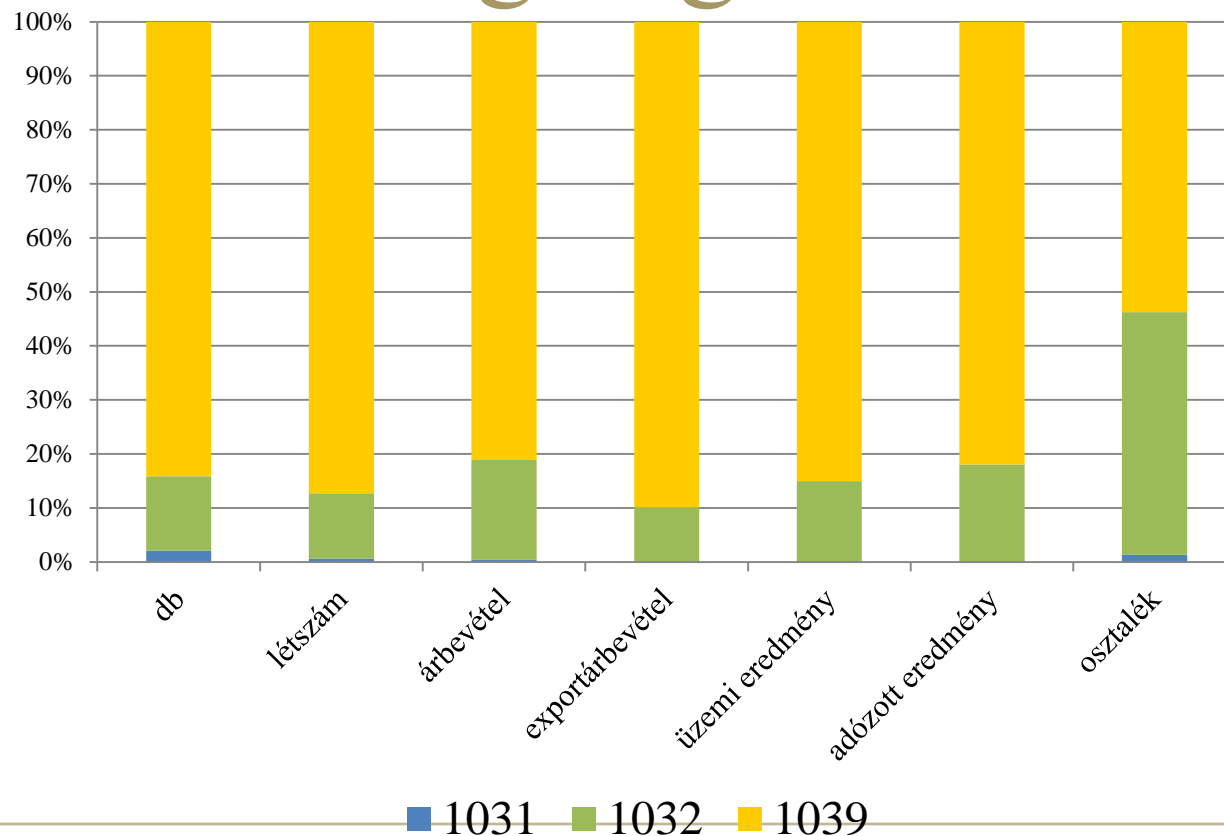

Egyéb gyümölcs- és zöldségfeldolgozás, tartósítás

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014
TÉ részesedés (%)	6,0	7,3	7,4	6,9	7,6
Üzemszám (db)	385	396	376	423	403
Létszám (fő)	6535	6744	6740	6592	6803
Értékesítés árbevétele (mrd Ft)	171,6	196,7	217,9	221,3	254,8
Exportárbevétel (mrd Ft)	97,6	114,6	129,7	131,7	166,8
Üzemi eredmény (mrd Ft)	7,4	11,9	11,6	7,3	10,9
Adózott eredmény (mrd Ft)	3,1	6,2	10,4	3,6	2,5

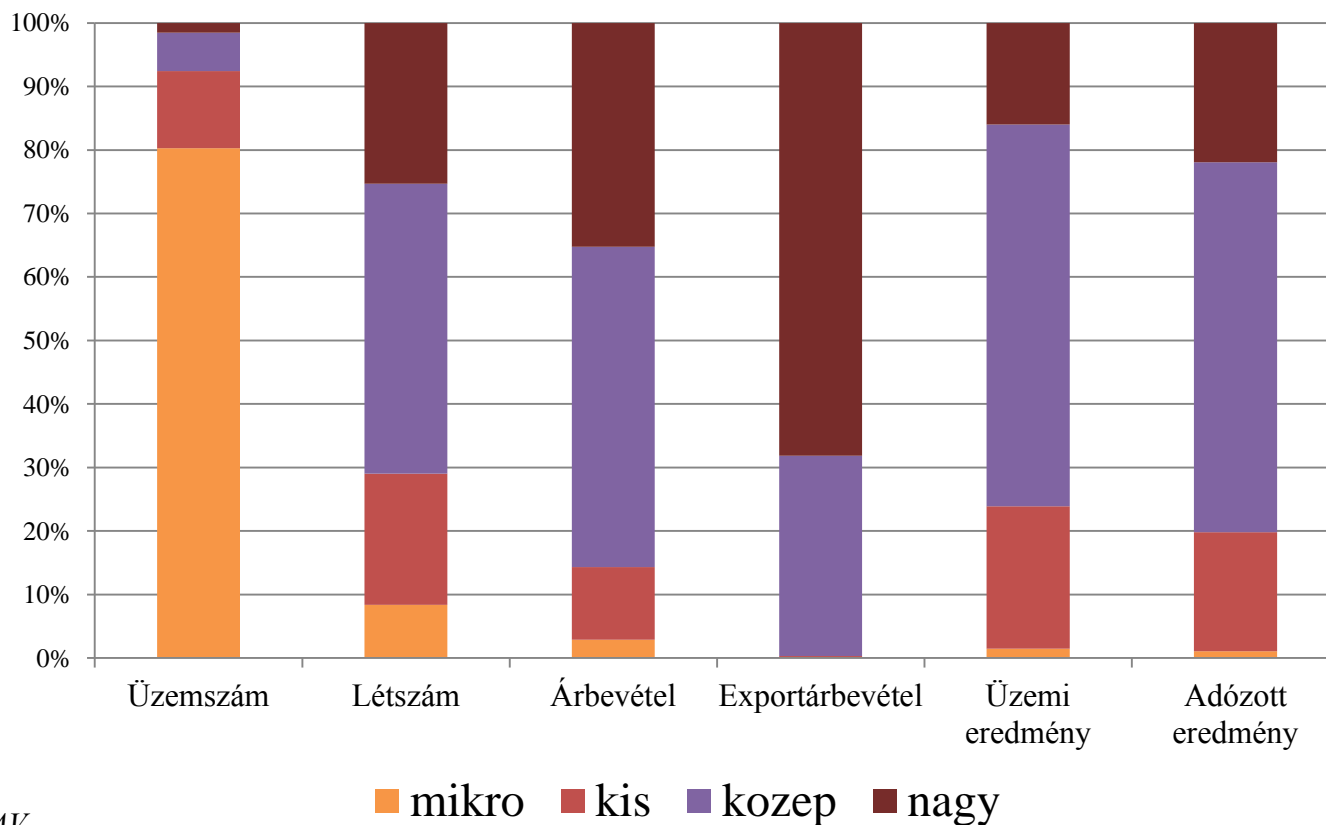
Alágazat 2014 diagramban szakágmgegoszlás

Forrás: NAV

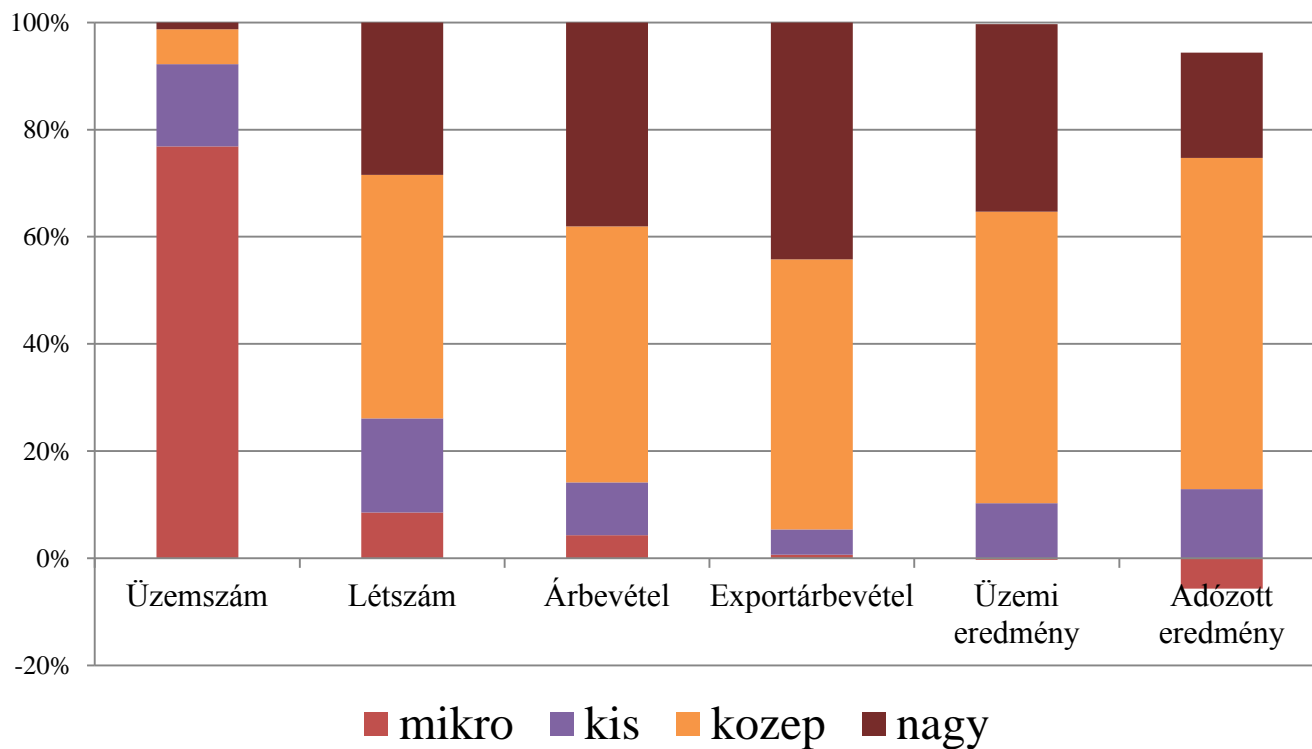
Gyümölcs-, zöldséglé gyártás (2014. év)

Forrás: NAV

Egyéb gyümölcs- és zöldségfeldolgozás, -tartósítás (2014. év*)

Forrás: NAV

* Részben korrigált, nem teljes adat

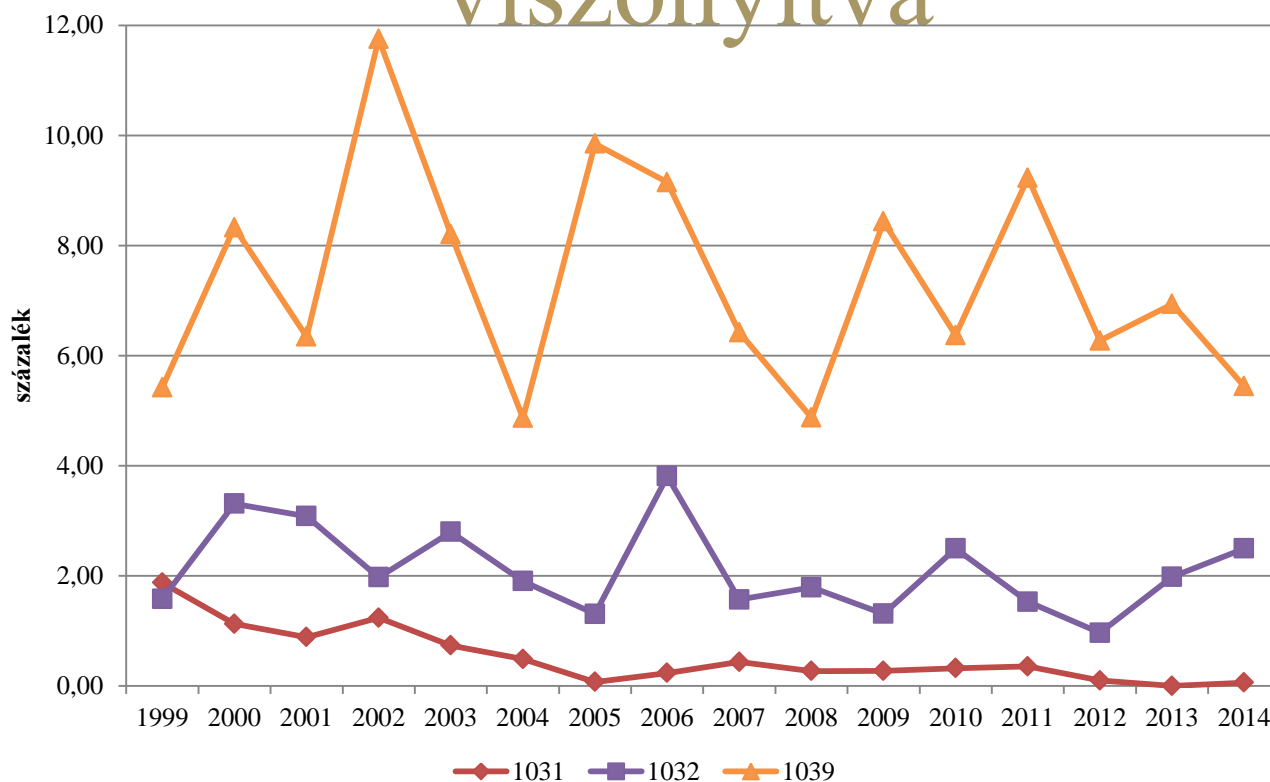
Zöldség-gyümölcs feldolgozás

2013. év adatai	1032	1039	Élip
Tőkeerősség (%)	49,13	38,24	38,42
Létszám arányos árbevétel (E Ft/fő)	60 018	33 570	36 424
Árbevétel arányos üzemi eredmény (Ft/100 Ft)	7,16	3,29	2,87
Árbevétel arányos adózott eredmény (Ft/100 Ft)	6,05	1,61	1,92
Saját tőke arányos nyereség (Ft/100 Ft)	14,04	4,54	7,54
Likviditási ráta (együttható)	1,45	1,46	1,21

Forrás: NAV

Beruházások élelmiszeripar értékéhez viszonyítva

Forrás: NAV

Meghatározó vállalkozások

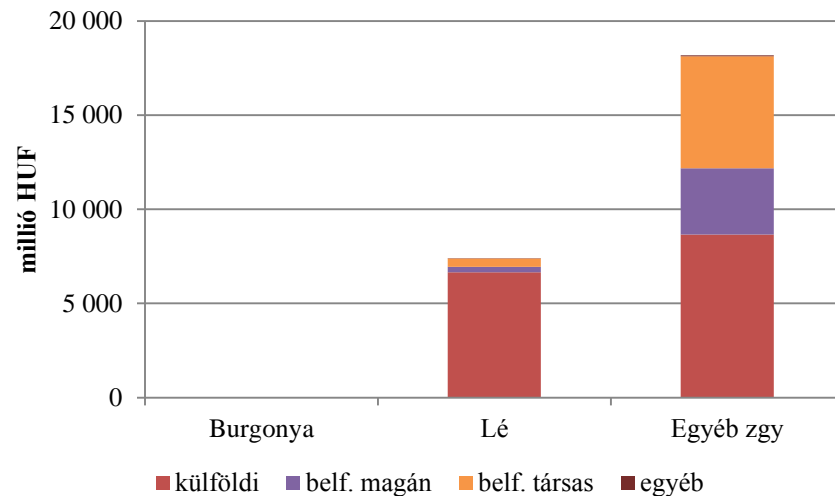
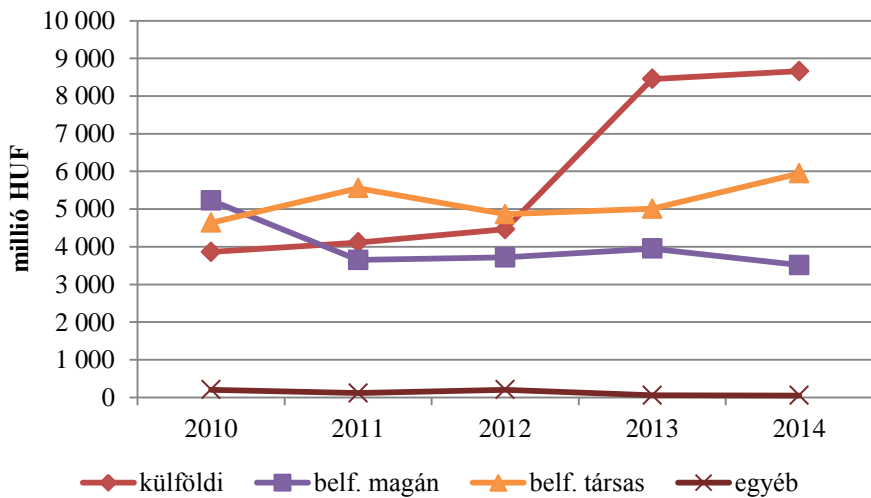
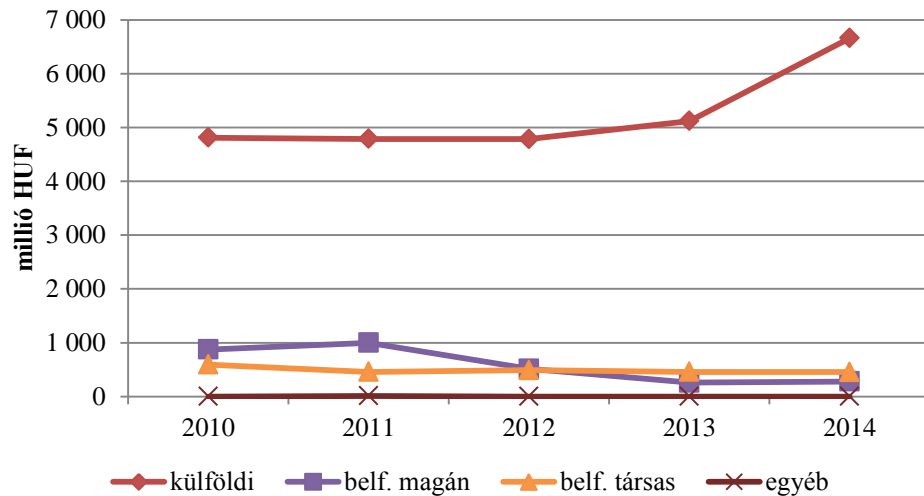
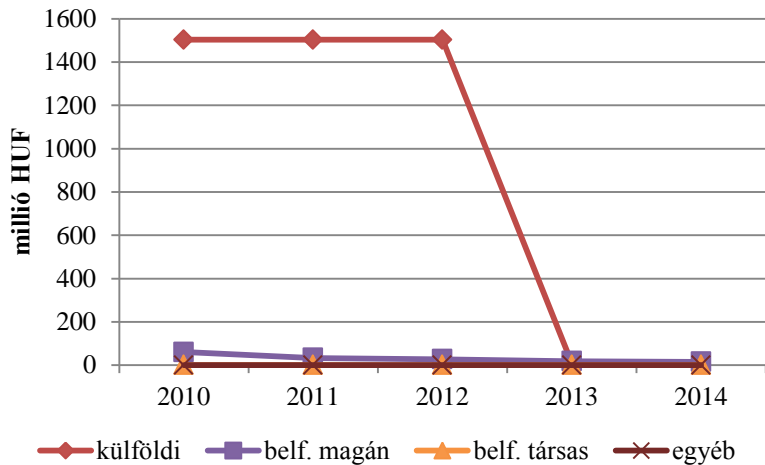
- piacvezető cégek (TOP20-ban 3 db)
- hazai szinten jelentős a koncentráció

Koncentráció	1031	1032	1039
CR3	98	76	36
CR5	99	87	45
CR10	100	96	60

- EU szinten is jellemző a nagyvállalatok jelenléte – ebből néhány Magyarországon is termel

Jegyzett tőke összetétel (2010-2014)

Amit a szakágazatról látunk

- élipben a cégek 20 százaléka exportál, itt 25 százalék, exportárbevétel aránya 30-35 élipben, 1031 volt 40 is, most szinte nulla, 1032-ben 50 százalék, 1039-ben 57-62 százalék (utolsó 5 évben)
- munkaerő száma csökken, jövedelmi viszonyok elmaradottak
- fogyasztás módszertana nemzetközileg zavaros (burgonya, gyümilé, olajos magvak) , KSH – háztartási felvétel, mérlegek (fő/kg)

	2000	2005	2010	2012	2013
Zöldségfélék és gyümölcsök	217,7	197,8	190,0	174,1	186,5

- saját stratégia, aktív érdekképviselet
- érdeklődő szereplők
- szezonálási nehézségek, alapanyag csökkenés, munkaerő

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmüket!
